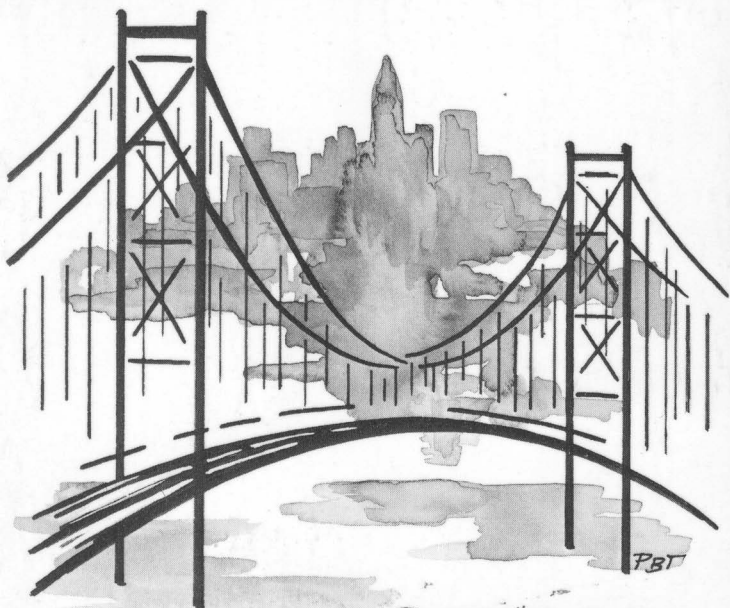
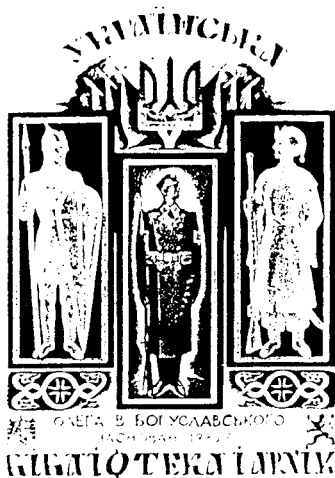

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

ВАЛТОРНА

Леонід ПОЛТАВА

/M—New York—Washington—Philadelphia.
 /NN—New York—Washington—Norfolk.
 /WS—New York—Richmond—Winston-Sale
 OMM—Ottawa—Montreal—Philadelphia.
 OMP—Ottawa—Montreal—Philadelphia—Charlotte
 PCH—Philadelphia—Richmond—Charleston
 —Philadelphia—Jacksonville—Miami.
 —Philadelphia—Newark—Washington
 —Richmond—Columbia.
 —Columbia—Daleigh.

ВАЛТОРНА

(Збірка поезій, лірична)

diasporiana.org.ua

Обкладинка

Романа Василичина - Гармаша

▲
Накладом Автора

Нью-Йорк, 1972

ВАЛТОРНА

ЩОНОЧІ ВТІКАЮТЬ ДЕРЕВА . . .

Це місто ніколи не спить.
Коли йому спати,
Коли треба й найменшу мить
Не проспати?

Зупинитися — значить померти,
Не затерти — так бути затертим.

О, як жаль вас, блакитні очі,
Що ввесь світ ще обняти хочуть!
Жаль живої душі: об камінь! під осінь! . .

Над церковцями — ніч хмарочосів.

Дерева втікають по бруку
Від каменю й муки,
Втікають за місто дерева.

Добраніч, моя Королево!

Втікають —
Дослівно і недослівно.

Добраніч, моя Королівно!

Втікають країни
З країни в країну.
В тумані віків —
Моя Україна . . .

Не йди!
Зачекай ще. Єдина!

Нью-Йорк.

ВУЛКАН

Замаяна стрічками вулиць,
Квітками площ, вінком прибою,
Ідеш, і все до серця тулиш,
Але нічого — із собою.

І все гойдається у ритмі
Диктованих тобою кроків,
То понадзоряно блакитних,
То понадлюдяно — жорстоких.

Ідеш — і ломляться простори,
І всі шляхи — в одну алею...
 Ти той вулкан, що вийшов з моря
 І сам для себе став землею.

СТОРИЧЧЯ

Сторіччя — браслетом на руку,
Сузір'я — »мов хутро з плеча« ...
І на міжплянетних луках —
Як радісне дитинча.

Здригаються, міняються речі,
Яких доторкаєшся ти:
Як вечір — так вибраний вечір,
Мости — так з безодні мости!

Гетьманського перстня дитино,
З душею, мов нап'ятий лук...
В безодні твоя Україна, —
Привчай же і їх до розлук!

І тут, у камінних алеях,
Де йдеш як у сні, крадькома, —
Йди завжди до зірки тієї,
Яку засвітила сама!

ВІРШ

З жадобою, немов у воду
Жиласта вкріпиться земля, —
Життя бурхливі хороводи
Виводиш на мої поля;

Піски пустель до серця горнеш,
Збираєш відсвіти роси
І ловиш темну птицю шторму
Для неповторної краси...

З глибин незбагненого хочу,
З іще не вирізьблених рам
Ти розкидаєш темні ночі,
Щоб збудувати білий храм:

Майбутнє розкидаєш нам!

АНТИВІРШ

А вся — земна. До сукні. До помади,
До найземнішого земна.
Роз'єднана між радо і не радо,
Розп'ята між самотня і жона, —
Ти традиційно відхиляєш руку,
Як традиційно свищать солов'ї,
З любов'ю залишаючи на муку
Усе, що доторкається її.

Коли ж приходять верховинні миті,
Тоді удвох —
Далеко у блакиті...

ВІРШ

О, він ласкавий, твій вселюдський Бог,
Що вибрати зумів у нагороду
Тобі найкращу із земних тривог —
Тривогу достигаючого плоду!

Стікає соком червонявих м'яс,
Вилуцується зернами, і кличе
Туди, туди, де мов сухий алмаз —
Висок Музей — магнетами у вічі.

Та височінь, гостріша всіх шпилів,
Будов, соборів, готики всієї —
Тебе еднає з ним. А на землі —
Хай доживають віку фарисеї.

АНТИВІРШ

Обійди: байдужістю, докором,
Відійди усім своїм еством,
Відмежуйся горами і морем,
Лиш би вік не старітись обом.

Не для тебе — це ж мені півсвіту
Необхідні, як останній зліт
Крил, що відмовляються летіти
До святої смужечки землі!

Будуть штучними прощання, мила,
Бо немає виходу з віків...

Обернув би все життя у крила,
Та забрали їх для літаків.

Монтреаль, 1971.

ВАЛТОРНА

Ти насторожена, як завше,
Занадто включена в життя,
Сама себе зачарувавши,
Несеш мов прапор почуття,
Таке, що й вибраний — не зможе,
І суджений — немов під суд,
Що й рідні лица — у ворожі,
Або в селянський самосуд!

А високо над головою
Отак буденно, просто, про
їждженою перезвою
Гуркоче лінія »метро«.
Шляхи Парижу і Берліну,
І київські, мої колись,
У плавній лінії коліна
Так винахідливо злились.

Все повне крові і любові . . .
Але скидаєш дні, мов шати,
Лиш чути два вогненні слова:
»Я — мати«.
Дитино поля і блакиті,
Нехай усі зіллються руки,
Щоб у цю мить благословити
Найкращі муки.

АНТИ * * *

Не виходиш на позови з Богом.
Самосудом себе караєш.
Коли ті, за порогом
І содому, і раю.

Не бажаєш себе позичати,
Йдеш у глибу землі по-груди
І туди, де ще грати,
І туди, де ще люди.

А коли б не шляхи поета,
Іншим визначені для тебе, —
Ти погасла б вогнем ракети
На безлюдному небі.

Сміхом фейверка, криком птаха,
Брязком хвилі об скелі — з шалом! . .
І ніколи б краплини жаху
Молодого чола не вінчали.

ВСЯ В ПІСНЯХ...

Вся в піснях, минулих і майбутніх.
І не був би зроду я співцем,
Щоб не знав, що необхідні трутні
Над твоїм кружлятимуть лицем.

Не бажаєш, не даєш, не просиш,
Рівна до похвал і до образ,
Ти лиш дивну усмішку проносиш
Із трипільських, досконалих ваз.

І в століття чи в секунди втоми,
Над проваллям неспаних ночей —
Вибухаєш реготом содому
Евразійсько-примкнутих очей.

Та в глибу тасмному, твоєму,
Знаєш: все, що сталося, що було —
Це лиш хвилі вічного едему,
А не зло.

ХАЙ КОЖНИЙ ВІРИТЬ...

Хай кожний вірить. Кожний світить
Свою зорю. Але твоя
Не у душі і не в блакиті
Стовпом вогненным засія:

В пісень прекрасній завірюсі
Вона засяє вічним днем
Новітніх Ольг, безсмертних Гусів
Нелютих Лютерів огнем;

Або — розбившись, наче атом,
Холодним відблиском зими
В мозковому застряне гетто
І осліпить тебе саму.

ВІРШ

Ти хочеш вийти з перевтоми ночі
По килимах глухого сну:
Флоріда, Кот-д-Азюр і Сочі
У точку сходяться одну.

І мудрецем сивобородий вечір
Читає вголос Біблію, Коран;
І голову схилив на плечі
Вже напівсонний океан.

Лише немає у тобі спокою,
І як, мов лялечку, виключить пісні,
Коли твій друг навіки не з тобою,
Коли плывуть останньою рікою
Останні дні? . .

АНТИВІРШ

На мосту між двома світами,
На землі — між двома мостами!

Дні і ночі стуляються ближче,
І каміном гуде пожарище.

На заводі виковують казку,
У вояцьку вдягнули каску.

І, байдужі до всіх, у піжамах
Ходять вулицями реклями.

І хитається світ під ногами! . .

Це тому я шукав. Ти святом,
Ти землею могла б мені стати! —
Щоб без мосту з двома світами
І землі над двома мостами . . .

БІЛЯ НЬЮ-ЙОРКСЬКИХ ВІТРИН

Біля вітрин, вдоволених із себе,
Стояла ти, — пропонувала їм
На метри — найблакитнішого неба,
Або на кілограми — грім.

І коли б справді двері магазину
Полиць зуміли руки простягти, —
Усе обіцяне покласти на вітрину
Зуміла б ти.

А потім ми ішли в кав'ярню,
У »палац« нашого буття,
І там за доляра — шикарно
Вечеряли на все життя...

І все таке просте й природне,
Так сховано й так наяву,
Що й досі в щасті перворднім —
Тією щедрістю живу.

NEW

1
6

ВІРШ

Покотом — зорі, цілунки і мрії.
Міст понад містом зривається вгору:
Набик — бики! Береги даленіють!
Крапля ріки обертається в море!..

Тут в Централь-Парку, зіпершись тінню,
Знову довершуєш волю розламу
І, заворожена дивом і лінню, —
Не зупиняєш страшного бедламу!

А береги розірвалися з громом:
Правий — у захід! Лівий — в світання!

Міст ще ціліє.
На ньому —
Ти і бажання, бажання.

АНТИВІРШ

Іду без тебе, хоч для тебе,
З тринадцятьма другими лицами,
Лишаючи щодня позаду себе
Музеї днів з порожніми полицями.

Блукаю в ночей коридорах,
У лябіринтах довгих присмерків,
Вслухаючись у потемнілі хори,
Яких співають тим, що присмерті.

І умовляю сам себе я,
І вже ніяк не можу вмовити,
Що в цих розхристаних алеях
Себе ще треба якось недомовити...

Лиш мати ніжно на свою дитину:
— Який же ти полатаний, мій сину...

УСІ ВЖЕ СПІВАЛИ ПРО ВІЧНІСТЬ ...

Усі вже співали про вічність, і всі забували,
Що ось вона тут, на Сьомій — у зорі твоїм зухвалім,
У зорі твоїм ласкавім, із першими смугами літа...
Тут навіть в горнятках не кава — а вічність налита!

Тихіше, незнані друзі,
Будь ласка, хоч тут не горланьте,
Де вічність у кавнім прюзі
Підносять офіціанти!

Співачко душі людської, що рветься з чужого гетто,
Чому затулилась рукою? Чому аж на інші планети?
Сама ж ти перша вказала на чудо, єдине в світі:
Зібралося все і стало у кожній летючій миті!

Чи може відчула раптово
— Аж біль, аж лице в долоні! —

Що й зустріч оця випадкова
Також у її полоні?

І рам'ям хреста схрещені руки,
І ніжні уста, і важкі розлуки,
І людських сердець ледь відхилені брами, —
Хай буде усе освячене нами.

У »РОЗ-Л.«

Оркестра наростає. Як обвал
Вривається до заль її еспанський шал,
І ритм арабських коней, і гальоп
Стрімких центаврів Азій і Европ;
І, стисши руки, виключивши зір, —
Уже пливуть жага і поговор.

І ти в огні очих тремтливих заль,
Простягши рук палаючий кришталь,
Переступивши почуттів поріг,
Пронизуєш нас променями ніг,
Пливеш, летиш, мов хвиля роковá,
Що вже й себе з розгону залива;
І, в танці власному злетівши у zenit,
Спиняєшся творцем, що виворожив світ,
І, зачарований свого ества горінням —
Сам молиться до власного творіння!..

А потім, руки стиснувши в подяці,
Ми каву беремо з поплямленої таці.

ІНТИМНЕ

В ту мить, як надзвичайна ніч
Доходила кінця, —
Твоє лице тікало пріч
Від іншого лица.

На розі стрінувшись, вони
Поглянули в вікно
І разом — шепотом луни:
— Ми все таки — одно...

— Ми ж не у містику — в любов,
У точний знак Стрільця. —
І, стисши руки, стали знов
Обличчям два лица.

Такої ночі не було.
Це все — уривки сну.
Я тільки знаю: хтось на зло
Замовчував весну.

АНТИВІРШ

У тишу включено дзвінки,
І телефони, і привіти,
І днів дешеві мідяки,
Що котяться по той бік світу.

Мов нерв оголений, Гудзон
Дрижить біля чужого дому,
І різко в ніздрі б'є озон
Іще не вибухлого грому.

Немає пісні. Не прийшла.
Але у клітці самотіни
Дрижить із крилами орла
Найкраща пісня України.

БАЙДУЖА ДО ЗЕМНИХ ТУРБОТ...

Пам'яті В. Кіпи

Байдужа до земних турбот,
До жадібних вогнів реклями,
Ідеш — немов на ешафот —
В щоденні, у кухонні плями.
І хоч вони не пристають
І в чистку їх не віддавати, —
Не раз би вибухнула лють
За все, що з вати!

Але в душі, залитій днем,
У мить любовного причастя, —
Усе поймається вогнем
Всеобіймаючого щастя,
І плавиться, немов металъ,
І вибухає, у простори
Вриваючись, немов у даль
Відкрито навстіж семафори!

МІЙ АНТИВІРІШ

Кружляє з перебоями
Скрипуче коло дня...
Чи рвалися з тобою ми
До щастя навмання?

Дедалами й Ікарами
(Й себе я залічу) —
Під зорями, під хмарами —
Метеликом в свічу?

Лежать легенди, сплющені
В оправах давніх книг;
Мільйон очей — заплючені
Більмом рекламних криг;

Забрала зорі армія
Для джетів і петлиць;
Дедалами й Ікарами —
Хіба що рештки птиць...

І я, з вогнем в потилиці,
В камінному саду,
На мрії, як на милиці,
Спираючись, бреду.

АНТИВІРШ

Я від твого відходжу дому
Смутний, щасливий і тривожний.
На вулиці ударом грому
Лиш я — самотній подорожній.
Пляновано-спокійно лине
Аж над Нью-Йорком десь реклама,
І місяць — раз як бригантина,
А вдруге — пляма.
Навколо мене жовта тиша
Із ліхтарів стікає нишком.
І раптом — в середу з вівторка —
Котяча тінь Нью-Йорка!

Лиш мати ніжно на свою дитину:
— Який же ти полатаний, мій сину ...

ПІСНЯ

Уся в нестриманому жарті
З собою, ними і людьми,
Лишаєш під непевну варту
Майбутнє темної зими.

Підійде відивом, і стане
На самому порозі, за
мовкне крик хрипких майданів,
Мине поезії гроза,

Беззвучно барабан заграє,
Поза оркестрою сягне,
І пісня, що не доспіваєш,
Тебе, як ворог, прокляне.

ОСОБИСТЕ

Мов сказано... А серце — унизу!
Ще можна числа вирвати навздóгад
І телефоном викликать грозу,
Щоб спопелила і найкращий спогад.

Але рука зривається униз
Еквілібристом, що себе пробчив
І падає з канатних голубизн
В товпи від жаху вивернені очі.

ПІСНЯ ПРО ТВОЮ ПІСНЮ

Тільки пісню свою — квітку, вирвану з іншого поля,
Будеш, мов садівник, вкопувати в життя,
В бетони Нью-Йорку, в асфальт Єллісейського Поля,
У всіх Атлантид буття й небуття.

Не один материк перекинеш, як злежану скибу,
Будеш сльози і піт величати врожаєм не раз,
І сама, докопавшись до потаємного глибу,
Все покинеш, побачивши нас.

І, до груді життя припавши тремкими устами,
Будеш пити сама людські вина і людські меді,
Щоб життя твого пісня не обернулась в нестями
В неврожайні, холодні сади.

АНТИВІРШ

Зростають до незмірних почуття,
Коли в русі — на порозі раю
Гуде й гугоче дзигною життя,
Розкручене від краю і до краю!

Як з лету каруселі, з літака —
Вихоплюєш реалі і химери,
І все тремтяча кидає рука
На спогадів передпотопний берег.

Колись до нас наблизися, до всіх —
Ген від сигар аж до махорки, —
І довго буде твій болючий сміх
Блукати коридорами Нью-Йорку...

Не зупиняйся! Я за твій вогонь! —
Та кожна свічка догоряє заніч,
І я хотів тоді, як прийде сон,
Тобі останнім мовити добраніч...

ЛЮБЛЮ ТВІЙ ДАР...

Люблю твій дар: не визнавати
Середніх барв, непевних тонів.
Коли зірки — так Зодіаки,
Коли вже радість — так на тонни!
А коли крок — так той, крилатий,
З напруженням всієї сили,
Що, обернувши й смерть у свято —
Виводить з власної могили!

МІЙ АНТИВІРШ

Неначе північна крижина, занесена вітром
Аж у теплі обійми Гольфштрому,
Я тану й малію, і сам себе ледь пізнаю,
Стрічаючись вранці з собою.

Іще осідають птахи — мандрівні погляди прохожих,
Іще відчуваю дотик закурених променів сонця,
Ще крила чуттів здригаються... Ще відчуваю
Рештками тіла хвилі...

Але ти вже не бачиш.
Ти вже навіть шукаючи (зроду!) —
Не можеш помітити, стоячи на крутому березі життя,
Мене, що обертається у крижину.

ЗЕМНА АФРОДИТА

Так виходила з шуму
Земна Афродита —
Для захоплення, глуму
І радости світу;
Так ставала продовженням
Першопочатку,
Вдягши вічність на руку,
Немов перчатку.

Але тут, біля мене,
За склянкою кави, —
Вже не меви зелені,
Вже не райдужні слави,

Не краса розп'ята
І не жарг із сльозою, —
Тільки пісня заклята
Нерозрядженою грозою.

АНТИВІРШ

Не шукаєш ніякої гами
— Від шалений аж до трава —
Лиш боюся, що хтось — із ногами
У душі, що така жива!

А у мене? — катар, парасоля,
Блуд краватки замість грудей
І холодне, північне сільо,
Вовче сільо самотніх людей.

Leave
NEW YORK CITY

TO

NEW YORK CITY TO

NEW YORK CITY TO

ТУТ БЛИЗЬКО ОКЕАН

*»Хто не прагне з усією силою
перемогти, той має найбільше
шансів програти«.*

Наполеон

Тут близько океан. Мов кишенькова хустка,
Від сліз ще вогка . . . Тут будують пустку
За пусткою зарано овдовілі,
Невжиті, невиспівані хвили.

Я сам стояв на березі, що сунувсь
В провалля ночі (до свого початку),
Під місяцем, який — як личить лунам, —
До всього згоди прикладав печатку.

Вогні Нью-Йорку виключивши знову,
Пітьмою наближалась без дороги,
І океану кишенькову хустку
Комусь недбало кинула під ноги.

І так пішла. І мало все початись
На тому, де хотіло не кінчатись!
І товпились зарано овдовілі,
Невжиті,
Невиспівані,
Невитанцювані,
Невилюблені,
Невимовлені хвили.

МІЙ АНТИВІРШ

Я — інший випадок. Газета.
Щось, пролетіле у ніщо.
Але напругою поета
Я відчуваю, що
На острові душі твоєї,
Куди не ходять кораблі, —
Лишусь я у кінці алеї
Горбком любимої землі.

ДВІ ПОЕЗІЇ

Ти знаєш, що таке спрага,
Що таке хліб і сіль.
... Минуле тече із рогу
В сулії музейних заль.

І що таке ніч поета —
Закляття щоразного ніч.
... В музеях побрязкують лати
І навзнач упав пірнач.

І що таке крик любови,
Тієї, що майже гнів.
... Нехай же музейна слава
Свої додивляється сні.

І знаєш, що таке: знати —
І втриматись на межі!..
... Все стане колись на ноти
Музейних полиць. Як жаж.

КОРОЛЕВА І ПРИНЦ (Казка)

Отам, де скам'янілі леви,
Фонтан, води по-вінця, —
Стоїть на площі Королева
І вибирає Принца.

Яке чудове в неї тіло,
І голос аж від Бога,
Але вона — закам'яніла
Ї не вибере нікого.

Лиш коли ніч впаде на очі
І скам'яніють люди,
Вона того, можливо, схоче,
Якого вже не буде.

1965 р.

АНТИВІРШ I-й

Зіходячи із небокраю
 Униз, доріжкою зорі,
 Ти щастя пальцями перебираєш
 І роздаєш свої дари:

Зелені ночі, білі втоми,
 Життя і сну хиткі мости;
 Ти можеш раптом — одягнути — з громом!
 І з блискавкою — роздягти!

Вирощуєш пісні з алейок,
 Спиляєш час на довгу мить
 І навіть потяги, злетілі з рейок,
 В повітрі зможеш зупинити...

Але, прийшовши у явлéне,
 У зірку власного лица,
 Ти відчуватимеш, що все без мене
 Було початком без кінця.

-leave

NEW YORK CITY

РЕКВІЄМ I-й

 Arrive
 NEW YORK CITY
 Express

Вогонь в огонь,
 Долоня у долоню —
 Зустрінемось в холодному гаю,
 І будуть повідати білі скроні
 Про те, чого й сьогодні не таю.

Але й страшні
 Дистанції і міри
 Буденними здаються, доки ми
 Самі, своїм життям не перевірим
 Прощальне слово білої зими.

Тоді, в ту мить
 Рвонешся від порогу —
 І зору зір... і руки — рук!.. Дарма:
 Усе, усе, крім вічної тривоги,
 Зрівняє невідкличчиця-зима.

І ходить чутка
 У нью-йоркській хвижі,
 Що за усе, чого не уберіг, —
 Ще проросту я деревом в Парижі,
 Щоб хтось на нім пов зміг.

Arrive

Leave

NEW YORK

arrive

Arrive

TO

РЕКВІЄМ II-й

Але ти — перелига
Вишневим соком любови,
Будеш знову цим Світом,
Повним красної крові;
Будеш стягом Японії
І Аравії знаком,
І в Дніпровській агонії —
Життя Зодіяком;
Будеш йти, як вогонь
Серед лютої хвижі!..

І тоді не забудь
Про поета свого
І про дерево те,
Що так треба зрубати в Парижі.

США, 1961—1971 рр.

Перша публікація „Валторни” у журналі
„Визвольний Шлях”, Англія

Leonid Poltava
“VALTORNA”
Collection of Ukrainian Poems